

364 napján legyünk katolikusok, vagy más felekezetűek, de ha van – és most volt – egy nap, amikor a hitbéli hovatarozásunk egy ünnep, és nem is akármilyen ünnep okán azonos rangra emelkedhet magyarságunkkal, akkor ne szégyelljük (ne felejtsük?), még egy római katolikus szentmisén sem elmondani anyanyelvünkön is a *Miatyánkot*!

Tisztában vagyok azzal, hogy Erdélyben manapság az örmény identitás bonyolult jelenség, a magyar-örmény identitás pedig még illékonyabb, és erőteljesen meghatározza azt a magyarság kisebbségi helyzete Romániában. Ilyen értelemben a magyar-örmény halmozottan, kétszeresen is kisebbségi. Abban, hogy a magyar-örmények elsősorban magyarnak vallják magukat, döntő szerepet játszik a romániai magyarok negatív diszkriminációja, a hatalmi struktúra erőteljes asszimilációs politikája, és nem utolsó sorban a magyar és örmény közös múlt, itt Erdélyben.

Ugye, sokunknak ma is ismerősen hangzik az a gyergyószentmiklósi szólasmondás, hogy: „az örmény magyarabb a magyarnál.”

A magyar-örmény közösség tagjai – nem Erzsébetvárosban, hiszen ott már gyakorlatilag nincsenek – a templomban éppen úgy eléneklik az örmény katolikus liturgia énekeit, mint a mise befejeztével a magyar himnuszt. „Mi hét közben magyarok, hét végén a templomban örmények vagyunk” – hallottam egy fiatalembert, aki azt mondja, nyelvében nem, de hitében él még az örménysége, s akinek a felesége magyar hétköznapokon is megfőzi az ángádzsáburlevest, ami az örmények legünnepibb eledele.

Hogy miért fáj nekem a magyar-örmény templomban a **csak** románul elmondott *Miatyánkot*?

Mert úgy érzem, a magyar-örmények – az ősök! – annyi tiszteletet megérdemelnek, hogy lelkük üdvéért, templomukban, legalább egy *Miatyánkot* magyarul mondjunk, mondhassunk el.

Ez nem csak tisztelet kérdése.

A saját identitásunk csúszik ki kezünk-ből, ha már a *Miatyánkot* is hagyjuk, hogy **csak** románul mondják. Mert a magyar-örmény múlt Erdélyben a mi magyar múltunk szerves része. Jó lenne ezt az erdmagyar politikumnak is tudatosítania, hiszen egy szál magyar főember sem téblábolt Erzsébetvárosban az ünnepeken. Sem egyházi, sem világi. Pedig ott sem lenne szabad feladni a múltat, ahol, mint az örmény-magyarokból Erzsébetvárosban, már egy sincsen. Így eshet meg, hogy a városi kultúrházban megtartott tudományosnak mondott konferencián egyetlen magyar mondat sem hangzott el. Minden értekezés román nyelven folyt.

Akárcsak a *Miatyánk* a templomban.

És így jut szép lassan román kézre magyar múltunk egy része, most csak még emlékezve, aztán a 300. évfordulón – ha lesz – már magukénak mondván azt a múltat, amit mi magunk adtunk fel azzal, hogy nem emlékezünk.

Megtették a román örmények. Vagy azok, akik ilyennek vallják magukat, s akiknek jelszava: egy az örmény, egy a zászló, ami nyilván, politikai célokat szolgál (és/vagy kiszolgál).

Mi jöhet még?

Ne legyen soha igazam, de könnyen UAR (Uniunea Armenilor din Romania) kézre kerülhet – te is örmény, én is örmény alapon – például, az éppen ünnepezt Erzsébetvárosi főtemplom több mint 2000 kötetet számláló könyvgyűjteménye. És iratállománya, vagy akár a szamosújvári főtéri örmény nagytemplom

kereszt-kápolnájának Rubens képe, mert az ottani örmény-magyarokat – legalábbis egy részüket – már bedaráltta az UAR.

De nem folytatom a felsorolást, nem akarok ötleteket adni azoknak, akik az én tippjeim nélkül is már bőségesen lakomáznak egy olyan asztalról, amely nem is az övék.

Nos, mindezekért volt az a pillanat, amikor „egész testemben hirtelen megfoghatatlan változást éreztem. Leginkább

valami viharhoz hasonlított, ami a véremben kerekedett, és egy pillanat alatt átjárta tagjaimat”.

Késő délután, amikor az ünneplés zaja elült, visszasétáltam egyedül az örmény-magyar ősök főtemplomába és hangosan morzsolva fogaim közt a szavakat elmondtam az IMÁT.

Magyarul.

Forrás: Erdélyi riport 2016. 06. 22.

Felépült az iskolánk!

A szeptemberi tanévnyitón már teljesen felszerelve nyitja meg kapuit a magyar iskolánk Szamosújváron, amely előkészítőtől érettségiig biztosítja a magyar nyelvű oktatást a város és a környező települések diákjainak.

Az utolsó nagyobb építkezéshez, a tornaterem felépítéséhez is hozzákezdünk, a tantermeket, folyosókat, laborokat pedig már szinte teljesen berendeztük.

Idén is két tagozat, természet-tudományi és filológia osztályok között választhatnak a nyolcadikosok, később, amennyiben igény lesz rá, további szakokat is

indíthatnak. *Balázs-Bécsi Attila* tanár úr azonban úgy látja, mindemellett, hogy a#felméréseik szerint szeretnének még más szakokat is a diákok, a jelenleg működő osztályok is jó lehetőséget biztosítanak a továbbképzésre, mind reál, mind humán vonalon.

Előkészítőtől negyedikig évfolyamonként egy, ötödiktől tizenkettedikig pedig két osztály működik (a 2015-16-os tanévben összesen 560 magyar diák tanul - óvodásokkal együtt). Ötödiktől a környező falvakból, valamint a válaszúti *Kallós Zoltán Alapítványtól* is érkeznek diákok; vagyis olyan helyekről, ahol elemi oktatás még van magyarul, de ötödiktől már nincs. A következő években pedig az előkészítő osztály/osztályok létszámának növekedésére is lehet számítani.

Iskolánk, a város magyar diákjain kívül, a Mezőség 30 településéről érkező diákoknak is biztosítja az anyanyelvű oktatást a szórványkollégiumunknak köszönhetően.

A városban működő magyar oktatási tannyelvű osztályokban jelenleg 453 diák tanul. Ezt a létszámot az intézmény

felmérései alapján a következő 10 évben is tartani tudjuk.

Balla Imola

(Szerk.megj.: Az új iskola a szamosújvári magyar diákokon kívül a Szamoshat, Tóvidék és a Sármási Mezőség vidékéről

fogadja az iskolásokat, akik számára bentlakást a TÉKA Kollégiumban biztosítanak /110 fő/. Az ünnepi megnyitó 2016 szeptember 10.)

A szamosújvári TÉKA Alapítvány TÉKA Hírmondó 2016/1 számából

Nemzetpolitika naprakészen - hír és háttér a Kárpát-medencéből és a diaszpórából – ez a Határok nélkül

*Laudáció a Határok nélkül című műsor alkotóközösségének,
a Magyar Örökség Díj elnyerésének alkalmából (részletek)*

A *Kós Károly díjat* idén januárban elnyert *Határok nélkül* a rendszerváltás óta hű az erdélyi polihistor gondolatához: Az ember kötelessége, hogy a maga népet szolgálja. Az, aki ez alól kihúzza magát, az a népe árulója. A Határok nélkül alkotó közössége napról-napra tudósít, hírt ad a magyar nemzetrészek életéről, törekveiről, összeköt, elhossa hangjukat Magyarország és a világ magyarsága számára. Az újság pedig akkor jó, ha hangjában meghalljuk a magunkét is, írja *Esterházy Péter*. Egy rádióműsor esetében ez különösen evidens és szükségszerű, hiszen, ahogyan egy megfelelő akusztikájú hangversenyteremben, úgy a rádió hullámhosszán szintén könnyen hallani minden félreütést és ugyanígy fokozottan érezni, élvezni lehet a professzionális műsort.

Határon túli, határon kívüli, ezek a kifejezések az elszakítottágot, az elválasztottságot hordozzák magukban. Határok nélkül: egy nemzetközösség, kultúra,

történelem, anyanyelv, hagyományok, törekvések és mindennapi élet. Kifejező a különbség a kétféle megfogalmazás között. A magyarságot, éljen a világ bármely pontján is, összeköti a közös kulturális örökség, melyet a magyar nyelv hordoz és az összetartozás tudata tart meg a gyorsan változó világban. Ennek fenntartásában elvülhetetlen érdemei vannak a nemzete iránt elkötelezett, felkészült, hiteles, a közösségéért tenni kívánó egyéneknek és közösségeknek. A Határok nélkül a mindennapok során a magyar közösségeket szolgáló, hírérzékeny, egyszerű és áldozatos munkatársainak, akik révén a Kárpát-medence elszakított nemzetrészeinek tömb- és szórványtárségeiben a műsor egyaránt jelen van, személyesen, helyben dolgozó szerkesztők és riporterek, vagy a nehezen elérhető területek esetében, lelkes, időt és energiát nem sajnáló, magyarországi tudósítók segítségével.

(...)

A műsor hitelesen tájékoztat a Kárpát-medence és a diaszpóra magyarságát érintő politikai, kulturális, oktatási, identitás és társadalomszervezés aktuális kérdéseiről, nem megfélemlítve a történelmi hagyományokról, illetve az egyházak közösség-szervező tevékenységének bemutatásáról sem. A legfrissebb hírek mellett a Határok nélkül kiemelt figyelmet fordít a Kárpát-medencei magyar nemzeti közösségek autonómia-törekvéseire és a számbeli kisebbségi léthelyzetből következő jogvényesítésre és jogvédelemre egyaránt, feltárva a kisebbségekkel kapcsolatos állami politikai és a magyarságot érintő szakpolitikai háttérrel is. Mi tehát a határok nélkül? Nem csak hírforrás, hanem nemzetpolitika naprakészen. Hiszen az összetartozáshoz elengedhetetlen az egymásról való tudás, a magyarság képviseléséhez pedig a tájékozottság és a felkészültség, mivel magyarnak lenni nem csak születés és közjog, de minőség kérdése is, különösen a XXI. század gyorsan változó kihívásai közepette, amikor a tömegtársadalmak által kínált információk és identitásdömpingben az egyének és közösségek boldogulásának egyik legerősebb biztosítéka az önazonosság megőrzése. Ebben jelent tájékozódási pontot a Határok nélkül,

melynek *Márai Sándor* gondolatával gratulálok a Magyar Örökség Díjhoz: „A tömegek világa csak mohó, de nem igényes. Te maradj mértéktartó és igényes.”

A nemzetért végzett munkájához pedig a műsor készítőinek további sok sikert, alkotó kedvet, tartást és befogadó hallgatóságot kívánok.

*Dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott,
az OGY volt elnöke*

*(Elhangzott 2016. március 19-én
a Magyar Örökség Díj átadási ünnepségen a Magyar Tudományos Akadémián)*

*A csapat nevében a díjat átvette
Moszkovits János erdélyi örménymagyar.*

Névjegy

Korniss Péter

(Korniss Péter hátországa cikkhez
(2016. május – június 48. oldal)

- Kolozsváron született 1937-ben, gyermekkorát ott töltötte.
- A középiskolát már Budapesten végzi.
- A jogi egyetemről 56-ban eltávolították, utána fényképész segédmunkás, majd a Nők Lapja munkatársa 30 éven át.
- Színház- és táncfotói mellett drámai erejű munkáival a huszonnegyedik órában megörökítette a Kárpát-medence hagyományos parasztvilágát.
- Tíz évig készült megrázó erejű riportalbuma egy bejárómunkásról.
- Világszerte számos fotós testület és zsűri tagja, dolgozik, tanít.
- Elismerései közül csak néhány: Balázs Béla díj, Kossuth díj, Magyar örökségdíj, a Nemzet Művésze elismerés.
- Művészetével iskolát teremtett.